

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— "

Pe 3 luni . . . 7.— "

Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERȚIUNILE

se primesc la admini-

strație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil

Manuscrite nu se in-

napoiază.

ROMÂNUL

Arad, 4 Septembrie 1914.

Aleg ziua din urmă și o pun deasupra acestor rânduri, însă aproape cu același drept aș putea să o numesc și ziua de 3 Septembrie, sau cea de 2 Septembrie, înfățișat oricare zi a săptămânii. Zilele aceste au fost, pentru redacția noastră, adevărate zile de sărbătoare, și, cândva, poate, ele vor fi pomenite ca zile de înălțare ale tuturor Românilor din un anumit colț de țară.

Multe clipe de înseninare, de bucurie, și de mândrie ne-a adus această săptămână, înducând gândurile pline de grijă și sentimentele pline de încredere, ce ne chinuie.

Zi de zi, redacția noastră primea vizitele

ale bănașilor, deștepți, cetiți, iubitori de carte și de „politică”. Aproape cu toții abonați ai ziarelor noastre „Românul” și „Poporul Român”. Veneau cete-cete pe la noi, să ne spună vești ori să mai audă vești. Ba să intervenim la comanda militară, pentru a li se permite purtarea culorilor românești, ba să le traducem în românește jurământul, căci înșuși sergentului i-e nu știu cum, să-l cetească „feciorilor” în grai străin, ba să le schimbăm adresele zărelor și să le trimitem pe câmpul de luptă (mulți au plătit abonamente acuma, pe vremea pe timpul campaniei!), ba să trimitem, prin ziar, saluturi celor de-acasă, ba să le a-

(Confiscat).

La redacția noastră era ca la târg. Pe vecherul redacției noastre, pe d. C. Savu îl în-

credințasem anume cu primirea vizitelor și cu îndeplinirea feluritelor dorinți.

La începutul marilor frământări ale lumii mari, ni s'a strigat din partea gurilor rele: „Uite ce brav pornesc la lupte plugarii români... încă o dovadă-cât de puțin ascultă ei de conducătorii lor!” Ne venea să le răspundem atunci: „Să vă ferească Dumnezeu ca sătenii noștri să plece după capul lor, fără de a asculta de îndemnurile conducătorilor!” Dar am tăcut.

În cele ce cronicarul zilelor din urmă va însemna aci mai la vale, își vor găsi ele, acele guri rele, răspunsul cel mai respicat.

(Confiscat).

Alte batalioane, au pus ele, filer lângă filer, și au lăsat să-și facă steaguri românești. Nu se putea ca glotașii noștri să rămână înapoia regimentului Doda, care trecuse Marți, cu atâta alai, prin gara Aradului. Prietenii redacției noastre veneau și ne spuneau, că au plâns, când au cetit în ziar darea de seamă, despre serbările dela gară, Marți.

(Confiscat).

La orele 3 după prânz avea să se facă predarea steagului nostru.

Momente neuitate!

În redacția noastră se adunaseră intelectualii din Arad, domni și doamne. O ceată de glotași, condusă de locotenentul *Dr. Nestor Porumb se prezintă*, în coloană, la redacția noastră, postându-se în curte. Iată și numele lor:

Compania. 5. Lazar Ilca, caporal, Ion Velici din Coștei, Josim Neamtu, Ioan Melin, Ilca Jilă, Sima Dejan, Ion Tera, Sima Constantin, Guga Mladin, Nicolae Cărăbaș din Ghilad, Gorge Picic din Coștei.

Comp. 6. Paun Frățilă, Gorge Agrim, Ioan Adam, Turcu Josim, Paun Jican, Ioan Bufan, Nicolae Nicolae, Ion Ciovica.

Comp. 7. Calin Morun, Gorge Jivan, Llie Suru, Vasile Urlușan, Vasile Tințariu, Nicolae Alexandru, Matei Dan, Vernicu Nicolae, Ion Bosica, Josim Balcu.

Comp. 8. Ilie Jebellan, Iovan Virvan, Bacias Constantin, Vicente Stepan, Petru Boean, Iovan Parcu.

Caporalul *Ilie Iebeleanu, din Jofa*, cel care zilnic venea să cetească manuscritele confis-

Detlev de Lillencron.

Botezul de sânge

— O luptă în puterea verii. —

Traducere de Horia Petra-Petrescu.

(Fine.)

Abea că ne-am aflat trei până în patru minute în marș, când ne-a venit înainte, ca o volbură, figura uriașă a generalului de brigadă, pe calul său din Flandra. Aghiotantul lui abea îl ținea urma. De departe ne strigă: „La stânga! Austriacii sunt aici!” Lipit lângă batalion și-a deschis calul, cu o smăcitură puternică, dându-se imediat cu vehemență și, dând cu pintonii în cal, să ajere în direcția dușmanului, înaintea noastră. Par'că văd și acum cum îi fluturau ciucurii șarpei.

„La dreapta!” și am urcat, „coloana dela mijloc”, ridicătura de deal. Linia ținătorilor pleacă ca un stol de pasări (în „linie de tirailori”). Înunat mai înainta. Căpitanul călărea și el. Eu conduceam un pluton. Oficerii am tras săbiile la teacă (eu cu un avânt oarecum teatral) și am lăsat să se bucore și ele de lumina lucitoare a soarelui. În curând s'a întors căpitanul la noi. Nu se putea auzi, nu se putea vedea nimica.

Când, deodată,.... bsssssst-BUM! prima granată.

A sburat departe, sus, peste capetele noastre. Cu toate astea am făcut cu toții un compliment adânc. Chiar și căpitanul părea că vrea să atingă cu buzele coama calului său, pentru o clipită. A doua granată a sburat deasupra noastră. Ne-am aplecat mai puțin.

Căpitanul privi la noi zimbând, ținând mâna, în care avea sabia, pe gâtul calului său. Din ochii săi se revărsa atâta liniște, încât am început să umblăm ca pe câmpul de exercițiu.

Deodată începură să sune cele dintâi bătăi de pușcă. În curând am ajuns într'o pădurice și ne-am lărgit rândurile pe marginea cealaltă, în dosul arborilor. Tac, tac, tac, răsuna, tac, tac, tac — tac — tactac — tactactactac — tactac — tac — tactactac.... Par'că te aflai într'un oficiu mare telegrafic. Era șueratul gloanțelor dușmane, cari intrau în trunchiurile arborilor, după cari ne aflam. Noi nu puteam să vedem de loc pe dușman.

La naiba, de unde veneau pușcăturile? A da, da, da! Dela zidul cimitirului din fața noastră.

Primul glonte, care nimereste. Lipit lângă mine, cade unul din pedestrașii mei, împușcat drept în mijlocul pieptului. Văd cu ochii mei cum îi cade pușca din mână, cum își cascade gura larg — cum dă un ton, par'că ar fi un croncănit, cum i se măresc ochii de tot și cum cade, apucând cu mâinile prin aier.

Nu mi-a rămas timp să mă ocup cu morții și răniții de aici înainte. M'a chemat căpitanul și amândoi am început să privim de lângă un fag gros lupta, cu ochianele noastre. Cum luceau armele! Cum fulgerau, cum schinteiau! Un regiment alb lângă celalalt, înaintea celuiilalt și lângă el, venea spre noi. Auzeam respicat muzicile militare, aici, colea, la dreapta, la stânga, în depărtare, în apropiere. Toate cântau marsul lui Radetzki.

Noi stam în avantgarda extremă.

„Rămânem aici!” îmi zise căpitanul. „Cum porunciți, dle căpitan!” am răspuns eu, cam grăbit. El își răzimește mâna de umărul meu, zimbând.

Deodată se apropie de noi, în pas grăbit, doi cai, între noi și zidul cimitirului. Generalul de brigadă zăcea în brațele aghiotantului său, cu un glonte în abdomen. Vânătorii dușmani pușcau ca nebuni spre amândoi. Dar au ajuns în păduricea noastră. Generalul, lipsit de simțire, e dus ceva mai în fund. Indrășnețul și frumosul nostru general! Înainte cu un sfert de oră încă un Achille strălucitor, plin de curaj, numai poftă de luptă! — Și-acum, un morman mizerabil de carne.

S'apropie dușmanul! Ce naiba! Stăm singuri-singurei. De mai bine de o oră. Căpitanul pleacă cu un gornist spre dreapta, ca să studieze situația. Eu iau asupra mea, pentru clipele următoare, comanda. Tocmai forfotește ceva pe

Prețul unui exemplar 10 fileri.

cate, un om de inimă și o minte luminată, care în buzunarul dela bluză deasupra inimii poartă ultimii numeri din „Românul”, luă steagul în primire, rostind o cuvântare de mulțumită și de frumoase făgăduinți. D. C. Savu talmăci urările de bine ale redacției, iar d. Dr. Nestor Porumb improvizează un aprins discurs militar, începând cu cuvintele: „Soldați!”

Corul ostașilor întonă „Pe-al nostru steag e scris unire!” și „Doamne ține și protege!” (Imnul regal). Mulțimea din curte își descoperă capetele, pe urmă isbucniră din nou uralele.

Bărbații strigau „Trăiască!” femeile plângeau.

În programul întocmit înainte de dirigen-tul corului caporalul Ioan Mioc Laza, din Ghilad, era pus să se mai cânte și „Așa-i Românul la veselie”, „Trei culori”, „Haidetți frați cu arma 'n mână”. dar vremea înaintase, și la ora 6 trebuia să se facă adunarea în piață, pentru plecarea la gară.

Ostașii noștri înmulțiți cu o altă ceată de soldați, grupați în jurul unui alt steag românesc, porniră deci cu steagul nostru în frunte, fâlfăitor și mândru, de auzeam cum spuneau și unguroaicele „nézd milyen szép! — uite ce frumos!” Lăcrimau unii dintre glotașii mai bătrâni la vederea steagului românesc, liber și curat.

Din curtea redacției ostașii plecară și străbătură stradele Zrinyi ieșind în piață și făcând anume un mic ocol spre hotelul „Crucea Albă” unde odihneau oficeri prusiaci veniți să cumpere cai, apoi o luară prin stradele Deak și Fábian, spre catedrala românească ortodoxă, tot într'un cântec: „Pe-al nostru steag e scris unire” și „Doamne ține și protege patria și pe împărat”. În fața bisericii începură, după legea românească „Impărate cerească” și alte psalmodii. Mai târziu intrarea bisericii se deschise, și în vreme ce corul afară cânta: „Mântuiește Doamne poporul tău, și binecuvântă moștenirea Ta, biruință împăratului și regelui asupra celor contrari dăruiește-i și cu crucea Ta păzește pe poporul Tău”, neobositul stegar, se duse în fața altarului, închină steagul, spuse o scurtă rugăciune și

preșeră dealungul iconostasului o mână de flori, ce primise cutrierând strada.

Nenea Ilie Jebeleanu e născut poet sau Hofoberzeremonielldirector. L'am urmărit de cum intrase în suteranul nostru, unde zurie mașina de tipar, și-mi creștea inima, văzându-l cum pândeste să iasă pânza steagului din mașină, să fie cuită de prăjină, și să pună mâna pe steag, numai decât. Numai până în redacție să-l duc eu”, spunea, dar odată apucat în mâni steagul, nu l'a mai lăsat nici unui tovarăș — necum unui dușman... Așa s'a făcut, că deși nenea Ilie Jebeleanu se ținea de altă companie, și deși, după programul stabilit oficial, vistavoiful Ghera Trăilă din Ghilad, trebuia să-l ducă până la companie, steagul a fost închinat în Casa Domnului prin nenea Ilie Jebeleanu.

Dela biserică până la companie calea de triumf s'a continuat. De sub porți ieșeau femei și încununau steagul cu flori. Înaintea cetii ostașilor, alături, îndărăt, se adunase o mulțime de om. Un băiețel striga: „Trăiască Impăratul!”, ungurește.

Un sergent șvab comanda. Ai noștri sosiră și terminară „Imnul regal”. Atunci tobele bătură ruga, soldații salutară cu mâna la chipiu și cu privirea în dreapta, iar comandantul luă în primire steagul, predându-l caporalului Alexandru Vărădeanu din Areptea, stegarului companiei. Nenea Jebeleanu se despărți de steag cu inima înfrântă. Mai târziu, la gară, îl revăzui cu un steguleț românesc mai mic, din hârtie, înfipt în gura puștii...

Va să zică, steagul „Românului” a fost primit cu adevărate onoruri militare.

Toată lumea românească era în gară. O doamnă din elita românească împărțea ostașilor țigarete și „Românul”. Se băteau ostașii după gazete. Întrebam la vagon: „Sunt aci Români? Cetiți gazeta românească?” Strigau șvabii și Sârbii pe întrecute, în cea mai corectă

românească: „Cu toții suntem români. Dați-ne gazetă!” În zilele din urmă lăsasem să se împartă gratuit, la gară și în redacție, sute de exemplare din „Românul” și „Poporul Român”, ostașilor.

(Confiscat).

Doamna Maria Cioban, poeta, a avut norocoasa inspirație de-a ieși în calea ostașilor cu un braț de măgheran, floarea ce le aducea aminte porniților în război, de cei rămași acasă, în sat... Câtă bucurie, câtă înduioșare!

Oficerilor noștri li s'a ajuns câte un buchet mare de flori.

Și nu numai acest batalion s'a mândrit cu steagul românesc. Alt batalion, care plecase cu o oră mai târziu, avea asemenea vre-o trei mari steaguri românești. Unul din acestea a stat toată ziua înălțat în curtea ziarului patruzecioptist „Függetlenség!” Când au trecut ostașii noștri, de-alungul străzii principale spre gară, strigând necontentit „Să trăiască Impăratul! Să trăiască patria!” întreg orașul ieșise pe stradă, să vază steagurile românești.

„Să mergeți cu bine”. „Să ne vedem sănătoși!” „Să le duceți beteală tricoloră și celor din tabără. „Să ne scrieți la redacție pățaniile din război!” — un virvar de dorințe și de urări, înainte de plecare.

Vai ce ușor se poate mulțumi acest neam, și ce puțină dragoste adevărată ar ajunge să-i vedem pe fiii acestui neam înălțați în ceata celor dintâi cetățeni și ostași ai lumii!

S. C. D.

Si cel din urmă gând al plecatilor la moarte a fost al nostru. Astăzi am primit la redacție o carte postula:

Spectavere dle redactor!

Prin aceasta rog să binevoiiți a da la in pretuitul D-Voastră ziar următoarele

in parcul Grof Károly unde ne-a fost

zidul din fața noastră — se dau oameni jos de pe zid și, dela dreapta, dela stânga, apar coloane dese în marș, spre noi. În pas grăbit trag plutonul la marginea pădurii. Apoi strig:

— „La dreapta, la stânga, marș! Marș! Marș!” Apoi, lungind comanda: „Foc!”

Se deschide iadul. Se apropie dușmanul de noi cu un curaj vrednic de admirat, înaintează minunat, cu oficerii în frunte, și dacă cad dânsii, vin alții repede în loc. Nu poate însă să reziste dușmanul focului nostru repede. E silit să se retragă. Răniții se clatină spre noi.

Căpitanul se întoarce. Imi strânge mâna. Ochiul lui imi aruncă în inimă o vatră întreagă de schinte. Știu ce vrea: „Sus!” strigă el și înainte, spre dușman — el în frunte, marș, marș, spre dușman. Am ajuns la zid. Sus! Sus! Jos! Piept la piept. Un vânător austriac, lung, mă apucă de guler, mă ține sus și vrea să mă prindă ca pe-un iepure. Dar aud un „Ha!” dat viforos pe nas și Cziczcan îi implântă pușca cu bacioneta pusă, în coaste. Mă uit o clipă înapoi: Sergentul bătrân e lângă mine. „Ha!” puflăie el pe nas. Ochii-i rotesc în orbite. E singurul, care nu și-a desbumbat, nici chiar în momentele astea, vesta sau gulerul.

Lovitură după lovitură, pușcătură după pușcătură. Un oficer dușman țintește spre mine cu un revolver, doi pași dela mine. Eu sar la el cu mâna pe mânerul săbiei. Bum! am căzut la pământ. Nu-i nimic grav. „Ha”, aud cum răcnește Cziczcan, și oficerul a primit un glonte dela dâ-

sul, în frunte. Iarăși m'am sculat de jos. Zăresc pe căpitanul meu, încunjurat de trei, patru vânători. Pe unul îl strânge de beregată, față de altul, care lovește nebun cu patul puștii spre el, se apără, ținând sabia sus. „Cziczcan, Cziczcan”, strig eu răgușit, „Cziczcan, Cziczcan! Căpitanu?” „Ha” și sărim amândoi, ca niște pisici sălbatice, spre pradă. Era timpul suprem.

În cimitir e o privesc grozavă. Dușmanul, ajutat mereu, se apără cu desperare. Și noi am primit ajutor. Cimitirul e locul după care ne batem, ca și mai înainte.

Din ușa deschisă a capelei isvorește fum gros, negru; se ridică în sus, spre clopotnița, care e în flacări.

Înlăuntru e îngrozitor. Se luptă soldații până la ultima picătură de sânge, aproape pentru fiecare scaun. Un infanterist austriac a îmbrățișat în durerea morții pe Madona aruncată jos. A murit de mult. Trupul lui și chipul Maicii Domnului sunt scaldate în sânge, din greu. Lui Cziczcan i-a reușit să se cațere până pe amvon. De aici împușcă la sigur, pușcătură după pușcătură. De pe altar au smuls cerul și candelerele; se rostogolesc încoace și încolo, printre cei cari se luptă. Fluiercele dela orgă, mântuitorul, fereștrile, toate sunt găurite de gloanțe. În zadar încerc să intru în biserică, care arde — tot trebuie să fie, în sfârșit, a noastră. Imi reușește aproape, când sunt dus iarăși, de curent, afară. Unul mă prinde dela spate, cu o mână de fier. Întorc capul. Un oficer de stat major, cu barba

sură, cu ochii injectați de sânge, vrea să dea la pământ cu orice preț. Imi adun toate puterile, ies din încolăcirea brațului lui și-l apuc de o cruce mică, piezișe. Face o față ca o mazăre grețoasă... De pe coperiș sboară șindrile. Nu mai poți vedea nimic în praful de pușcă, în aerul răspândit, în fumul gros.

Unul din recruții mei din iarna trecută a sărit tot lângă mine. Îl mai zăresc... acolo... acolo totul e fum, spumă, furie nebună... Aud deodată în mijlocul larmei, glasul lui țiuitor: „Die sublocotenent! Die sublocotenent! ...Unde... unde... este... Mehrkeus, Mehrkeus, unde este?” Că neva mi-a prins mâna stângă, cu putere, ca într-o presă.

Mă aplec spre el. E micul meu recrut, mă strânge așa. O pușcătură dintr'o parte i-a luat lumina ochilor amândoi. Dar nănilui se desfac deja. Degetele lui mă lasă să mă mișc, se întepenesc, rămân strămbate... recrutul meu cade în lacul de sânge.

Cimitirul e al nostru! Urra! Urra!

Îl întâlnesc pe căpitan, pe zid. Îl lipsește aproape întreagă partea stângă a tunicei. Căpitanul este descheiată înainte. Pieptu-i lat și greu, prelung. Sar spre el, sus, pe zid. Mă mându-se cu dreapta pe sabie, imi prinde mâna cu stânga. Stăm astfel o minută, sus, fără rostim un cuvântel. În jurul nostru, în fața străii, pretutindeni e aerul plin de fum. Sărbătorim dinspre biserică, joacă împrejurul nostru, ca ste musculițe de aur. Piciorul meu stâng

„Săptea până va bate ceasul să plecăm, am aranjat o petrecere cu jocuri românești și odecă Hora, Bătuta, Ardeleana, de doi și pe pictor și Lugojana.

Prietenul Ioan Lipovan lugojan a câștigat 2 lăuți spre a ne putea petrece puțin mai cu veselie de a putea uita viitorul ce ne așteaptă în curând.

Așadar spre sfârșite a ajuns și ceasul de despărțire de acest frumos oraș Arad și plecăm cu bucurie în bădălie spre a ne lupta cu dușmanul. Vă asigurăm că Românul nu se lasă ci va fi învingător.

Tot odată primiți salutările noastre, iar pe Români din Ungaria și Transilvania și din regatul Român îi salutăm cu dragoste românească. Românii glotași din

Atitudinea României neschimbată.

— Imprejurul regelui. —

București, 4 Sept. n.

Comitetul consultativ al partidului conservator a avut Mercuri, 2 Sept. n., două sedinte, pe care au asistat toți membrii comitetului, foștii președinți și vice-președinți ai comitetului. După o dezbateră amănunțită a sosită, s-a creată României de războiul actual, la care s-a luat parte dnii Marghiloman, șeful partidului conservator, C. C. Arion, I. Lahovary, I. Lupescu, Greceanu, Deșliu și alții s'a dat următorul comunicat:

Comitetul consultativ al partidului conservator întrunindu-se, sub președinția dlui Marghiloman, a luat, în unanimitate, următoarea decizie:

„Este un fapt nou neproducându-se, care să schimbe în atitudinea României, care a fost fixată în consiliul de Coroană la 21 Iulie, partidul conservator stă pe poziții șovăire, în această atitudine.

„În fața de această hotărâre și, fiindcă mai există de orice alte considerațiuni sunt interzise, el sfătuiește pe membrii lui să pă-

streze o nepărtinire desăvârșită în aprecierea faptelor și în discutarea situațiilor”.

În urma hotărârilor aduse în ultima sedință a comitetului central al *Ligei culturale* s'a adresat secțiilor din provincie o circulară, în care se spune între altele:

„Comitetul central al *Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor* s'a întrunit în ziua de 1 August 1914 pentru a hotărâ asupra atitudinii ce societatea noastră trebuie să ia față de evenimentele grave prin cari trece România.

Comitetul și-a răstăruit și cu această ocaziune „unanimitatea” în hotărârile sale, pe cari crede de a sa datorle să le aducă la cunoștința secțiilor *Ligei*, socotind că niciodată mai mult ca acum nu a fost nevoie de „unitate” în sentimentele și acțiunea noastră”. Comitetul central socotește că războiul care a izbucnit la hotarele noastre și care ne învăluie din toate părțile, este prin numărul combatanților și puterea statelor cari au intrat în luptă, cea mai mare și cea mai înfiorătoare deslănțuire de forțe destructive ce a trecut vre-odată peste Europa.

Războiul nu are un caracter local, pentru regularizarea între două state a unor litigii de graniță; el are un caracter hotărât de război pentru supremația lumii, și va fi cu atât mai nemărginită și interesele în joc mai considerabile. Războiul de azi poate deveni pentru țara noastră o amenințare directă. Țara trebuie întărită prin disciplina flecturii, prin supunerea necondiționată către Cel care astăzi — prin voința tuturor — conduce destinele țării.

Vom pierde altfel tot; vom pierde până și respectul de noi înșine de nu ne vom ști stăpâni și supune în momentele decisive prin cari trecem.

Anarhia în idei, deslănțuirea patimilor, neputința de a ne supune ordinelor necesare, ne pot fi fatale. Incertitudinea, voința de a ști cineva birui, ezitățile, în momentele cari cer energie, hotărâre, încredere, slăbesc nu întăresc rezistența.

Suntem convingși că în poporul nostru sunt isvoare nesecate de energie militară, de disciplină până la jertfă, de nețărmurit devotament. Avem în acest popor cea mai desăvârșită încredere.

Și Liga nu are decât un cuvânt:

Cu toți împrejurul regelui, împrejurul tronului, împrejurul celor cari poartă azi greaua răspundere a conducerii țării și cu Dumnezeu înainte!”

Cor.

(Confiscat).

Răniții.

(O vizită.)

Arad, 24 August v.

I-am cercetat astăzi în spital. Erau aduși cu toții din Galiția și de dincolo de granițele rusești. Băieți voinici, aproape cu toții răniți în întâia linie de bătaie. Rănilile însă nu li-s prea grave. După cum spun ei plumbii rusești sunt foarte umani: au calibrul foarte mic. Astfel rănilile pricinuite de puștile muscalilor sunt mortale numai când ating părți deosebit de importante ale trupului: inima sau creierul. Spuneau de tovarășii de ai lor rămași prin alte spitale, căroro gloanțele le-au perforat chiar plămânii fără a le stinge viața. Ba unul cu plămâna găurită, venise dela Liov (Lemberg) până la Arad în 5 zile fumând chiar și povestind și mai înghițând din când în când dintr'o sticlă cu fluid dăruit de o mână caritabilă. Reieșia din spusele soldaților, că plumbii rusești nu-s așa ucigători, dar te fac incapabil de luptă.

— Noi, domnule, — povestea un husar rănit la braț de o lance căzăcească, — eram în jur de Kamionka. Pretutindeni dealuri și pe culmile lor păduri. Iar prin păduri Dumnezeu știe câți erau Rușii. Căci nici noi, călărimea, nu dedeam de ei. Un regiment al nostru, precum aflasem, intrase astfel peste 50 de kilometri fără să găsească dușmani. A fost silit comandantul să-l cheme înapoi, ca nu cumva să fie înconjurat și prins de Ruși. Cavaleria noastră e foarte îndrăzneată. Adeseori atacam infanteria rusească, fără a fi susținuți de artilerie. Și tocmai e norocul nostru că n'am pierit atâția, precum n'am fost cu luare de seamă... Intr'o zi trebuie să trecem printr'un sat. Pe ulițele strimte trebuia să galopăm în șiruri strânse. Când intrarăm întreg regimentul, se

Ce-i asta? Căpitanul stă pe loc. Sabia și-o ține drept în sus. „Formați careurile! Marș! Marș!” Ne-am și strâns ghem pe lângă dânsul.

Două regimente dușmane de cuirassieri se vede că ne-au ochit de multă vreme din ascunzăturile lor.

Deja încep să puște, cu fanfare răsunătoare — când ne vin ingerii mântuitorii.

Cel dintâi inger mântuitor (care ochise și el, ca general meșter ce era; poate că e cea mai grea artă să conduci bine în luptă masse mari de (călăreți) a fost un general prusian, mic și gras, care se învățea ca o minge de cauciuc. Sabia lui, pe care o învățea pe deasupra capului ca o praștie, îi strălucește; barba lui roșie, bine colorată, îi lucește ca două flăcări mitite, ascuțite. În urma lui — ceilalți doi ingeri păzitori la depărtări mari deolaltă, într'aceiași linie: un colonel de dragoni și unul de ulani. Amândoi aplecați înainte, stau aproape pe gaturile cailor lor. Și mai vin sute de alți ingeri păzitori: o brigadă de cavalerie, adunată laolaltă, ca un vânt cu tunete și trăznete. Rata-tata!

Generalul prusian, mic și gras, se bate deja cu dușmanii. Se naște mai apoi un sgomot (două locomotive în mers grăbit nu se ciocnesc cu atâta putere), și mai pe urmă, ca și când s'ar fi întors în cerc mii de inele ale unui șarpe gigantic. În curând însă acoperi praful toate...

He... he... da, ce-i asta... ce-i asta... Doamne, da... Un cuirassier singur se repede spre noi. Strigătul lui se preface într'un urlat. E Anti-

christ... cincizeci, treizeci, zece pași... aproape de noi... Nu se ridică nici o pușcă din partea noastră împotriva lui. ...Suntem ca sub o putere nevăzută... Acum... acum...

Nările calului său varsă foc... Acuma... și dă să lovească, de par'că și-ar lua avântul dela stele spre pământ... A nimerit pe un pedestraș din mijlocul rândului dintâi; l-a tăiat în două coiful, capul, gâtul până la șira spinării. ...Abia acum ne trezim noi din visul nostru... Cziczcan e cel dintâi... Douăzeci, treizeci de țevi de pușcă se ridică și călărețul, cu cal cu tot, poticnesc și cad ca o pudincă, care n'a reușit bucătarului...

Unii au sărit și i-au desprins călărețului viteaz paloșul. Pe partea de dilăuntru a curelei sta scris: infanterist Teufel (Dracul), I. Escadron, Regiment. Contele S.

Infanteriștii dușmani sunt bătuti. Schioapătă și se târesc spre noi. Le mergem înainte, îi sprijinim, îi luăm în grija noastră. A, ian priviți, e și prietenul meu Carol, oficerul de ulani, cel frumosel...

În garnizoană îl numim, noi, camarazii: oficerul Schneiderschreck (Spaima croitorilor), fiindcă se zice că a trimis de optsprezece ori înapoi, la Berlin, o tunică care nu i-a stat bine, — până ce a fost satisfăcut. Are douăzeci și una de perii și periute și-i place mult să-și perie părul buclat... Iată-l că se apropie acuma și el, dar ce înfățișare jalnică mai are... „Ulanca” și pantalonii îi sunt numai petece; șapca i s'a dus dracului. A primit numai lovituri cu latul săbiei (o

pe ceafa unui vânător, împușcat și rănit așa, de zid. Stăm așa... tăcuți... o și pe fețele noastre strălucește soarele războiului.

„Inca nu ne lăsam!”, îmi zice el, surizând și sare jos de pe zid, strigând: „Inainte!” Eu sar după el. Cziczcan ne urmează după noi, toți, câți mai au brațe și pi-

și mai departe. Tevile puștilor sunt fierbe stau să plesnească. Toboșarul bate toba — plum-bum, plum-bum, plum-bum, tot prima lovitură vehementă urmează a doua, singuratică. Plec cu căpitanul în fruntea companiei. Deodată zărim pe câmp o fântână de câmpăna. La ea! La ea! E de jur-împrejur de morți și de răniți. Găleata a dis-

și mult. Înconjoară fântâna. Deodată lovește o granată pe oamenii mei, tocmai în... Granata rupe jumătate din ghizdurile și unul din soldații mei se dau de-a berbești cu pietri cu tot, în fundul fântânii. Așa unsprezece, doisprezece pedestrași de... le-a scos măruntaiele din trup, și-a pus... ura, crudelă, brațe, picioare, capete, bu-

și mult. Căpitanul lasă să se sune „Inainte!” și strigă: „Vă uitați îndărăt! Nu vă uitați îndărăt!”... bate iarăș: plum-bum, plum-bum,...

Inainte!

porni de odată un ropot de gloanțe din toate părțile de sub streșini, din ferestri, de după zăplazuri. Dar am străbătut. Și n'au căzut decât vre-o câțiva dintre noi. Rușii nu împuşcă bine. Intr'o altă zi aveam să urmărim încotro se retrag niște trupe. Ofițerii ne scăzuseră mai aveau doi la escadron. Căpitanul ne împărți: cu unii plecă dânsul într'o parte, cu alții plecă locotenentul într'altă parte, iar noi rămăserăm fără ofițeri, cu poruncă să înaintăm înspre niște costise. Pornirăm cu grije. Apoi într'un târziu ne întâlnirăm cu celelalte cete. Deodată începu un ropot de puști în fața noastră aproape. Căpitanul ridică sabia și comandă atac. Pornim nebunește înspre Ruși. Atunci începe să răpăie în fața noastră și o mitralieră și rândurile ni se răresc. Din norocire mitraliera era îndreptată prea jos: pentru pedestrime și gloanțele ei isbiau înainte de toate caii, cari se prăbușiau. Cei cari am scăpat teferi călări furăm isbiți apoi de o mică ceată de cazaci. Unul se năpusti asupra mea cu lancea și era să mi-o implante drept între coaste. Am parat însă cu cotul lovitura. Fiind cazacii puțini i-am împrăștiat îndată. Am ajuns apoi la o fântână și când să-mi adăp calul văzui, că-mi picură sânge din mâneacă. Abia acum simții rana adâncă ce mi-o făcu lancea cazacului. Ceilalți aproape toți s'au rănit căzând de pe cai, când li-l împuşcau Rușii. Noroc că mitraliera n'a fost îndreptată mai în sus, căci o pățiam rău. Prea am fost îndrăzneți. Mie mi-a legat un căprar rana. Am fost trimis apoi la Liov (Lemberg) și de acolo aici. Dacă-mi trece mă întorc iară la regiment.

Atâta ne povesti husarul.

Trecurăm într'o cameră unde erau infanteriști din jurul Dobrișinului. Răni grele de tot nu prea aveau nici aceștia. Despre felul de luptă al Rușilor spuneau același lucru. De asemenea și despre puștile lor.

— Cum am ajuns așa de iute în foc nu știm nici noi. Ne-am dat jos din tren și am și început pe câmp în linie de bătaie. Am trecut apoi prin păduri, peste câmpuri, prin curpeniști. Nici nu știam unde suntem. Abia târziu aflarăm că suntem la Rohatyn. Luptele au fost aspre. Noi nu prea știm decât ce-a fost cu trupa noastră. Năcazuri am avut destule. Rușii din fața noastră erau ascunși prin păduri prin tufișe, și adeseori pocniau și mitralierele. Dar lucru ciudat era că împuşcă foarte rău. Gloanțele treceau peste capetele noastre. Intr'un loc era s'o pățim. Rușii din fața noastră se tot retrăgeau. Iar când era cât pe aci, să-i ajungem scoaseră steag alb. Noi încetarăm focul și ne apropiarăm dar totuș cu băgare de seamă. Deodată însă Rușii des-

chiseră asupra noastră focul din trei părți. Ne asvârlirăm atunci cu baioneta înainte, și în curând îi alungarăm. Căci la baionetă încă erau slabi. Uite ceta de colo (și arată pe unul într'un pat) chiar din mijlocul lor a scăpat: n'au îndrăznit trei inși să sară cu baioneta asupra lui. Ne așteptau peste tot liniștiți. Și apoi dacă vedeau că nu biruie, se retrăgeau. I-am bătut aici, dar am pierdut și noi ofițeri mulți. Maiorul a fost ciuruit de gloanțe atunci când au început ei iar focul, după ce ne înșelaseră cu steagul alb. Dar și noi tot la ofițerii lor vânam. Și dacă-i luam odată la țintă, — sănătate bună.

Eu am fost rănit tot când cu steagul. Așa și ceilalți. Dar care am putut nu ne-am înștiințat până nu i-am gonit pe Ruși.

M-a surprins însă, că toți oamenii aceștia vorbeau de război ca de ceva firesc. Nu le mai părea lucru mare, și mai ales nu le părea așa de grozav, cum și-l închipuie cei de acasă. Cu toate acestea venind pe stradă mă pomenii că repet involuntar cuvintele lui Coșbuc: „Cristos să-i miluiască”....

Lucrați!

Nu-i prinde locul pe o seamă de oameni. În loc să-și vadă de lucrul obișnuit, care să le asigure existența și pâinea pe viitor, umblă buimăciți, discută eventualitățile războiului și știrile nenumărate, iscodite de cutare creier prea fierbinte și neglijă lucrul câmpului, care strigă stăruitor după brațul muncitorului.

Emoția aceasta enormă, în urma unor evenimente cum n'au mai fost pe bătrânul continent al Europei, este în definitiv explicabilă, dar ar fi un mare păcat, dacă nu am atrage atenția publicului nostru, ce rezultă pe urma ei. Este timpul întorsului, a făcutului de fân, azi mâne a sămănatului, vremea, când omul se îngrijește de hrana lui și a familiei, a țării pentru viitor.

Tara întregă e azi grupată în două tabere. Una ce-și face datoria cu arma, cealaltă, care a rămas acasă, ca să lucreze îndoite și pentru cei duși la război, ca în zilele păcii binefăcătoare să nu se simtă lipsă la nici un cămin.

Din acest motiv credem, că este de interes general, ca preoțimea noastră să îndemne pe credincioșii lor, să le stea într'u ajutor cu sfa-

incăerare de călăreți nu este atât de primejdioasă, pe cât pare.) Mă duc înaintea lui. Scripește cu ochii la mine. „Un porc de căne mi-a aruncat „lorgnon”-ul de dinaintea nasului în noroi”, astea-s primele lui vorbe. „Bine că-ți ai nasul”.

Rădem; dar știe D-zeu, nu-i timp de răs.

Am foarte drag pe tânărul acesta. Pe lângă toate cele douăzeci și una de perii și periute ale lui — are, totuși, o inimă de aur; și vorba lui și faptele lui ies la iveală proaspete, limpezi, fără de nici o meschinărie.

Răzîmându-se la dreapta pe sabia sa, la stânga purtat de un ulan, se apropie de noi de pe câmpul de luptă căpitanul de cavalerie contele Glashand (Mână de sticlă) [astăzi: contele Stahlfaust) Pumn de criță]]. El e mai serios vulnerat decât prietenul meu Carol. Mi-a fost totdeauna nesuferit. Apartinea la așa numiții „Hockkirchlich”-i. Fără să simțescă vre-o mișcare lăuntrică, fără de-a pricepe și lipsit de inimă față de viața întregă — i-a fost totdeauna verdictul față de semenii săi rece, sever, neîndurat. În portul părului și în felul său de a-l prelucra era un quecher în comparație cu prietenul meu. Stau să jur că ține mai mult la superintendentul general al său, decât la generalul nostru de brigadă, mic și gras, care se apropie de noi cu ceafa legată, pe o afetă de tun, mână de un cal luat dela dușman. Chiar după o oră după ce s'a dat lupta, are un câmp de război înfățișarea unei mese de cadouri de Crăciun, cât se poate de felurite). Alerg furtunatic înainte, ca

să salut pe generalul atât de iubit și de stimat de mine.

— „Dle general — permiteți-mi să vă exprim mulțumita mea și a celorlalți pentru atacul minunat de salvare”.

— „A ce are a face”, îmi răspunde mînea de cauciuc, care se ține în clipele astea strâns de dulapul afetei de tun, „a ce are a face”, și-și ridică una din vâpăile bărbii, „astăzi și-a îndeplinit fiecare datoria... Obraznicii ăștia de lungani se vede că nu cunosc pe generalul prusian... Mă bat până nu mai pot cu generalul dușman și mă izbește așa un ticălos de pedestraș în ceafă, de mi s'a clătinat coifu. I-am strigat ticălosului: nu știi tu, mă, ce-i un general prusian?... Așa s'apleacă către nume...” Generalului mic și gras i se face deodată rău și-și pierde conștiința. La dreapta lui se așază contele „Glashand”, la stânga lui prietenul Carol; și astfel e dus minunatul nostru general, căruia îi dau întregă inima ca tovarășe de drum, în mijlocul unui fariseu și a unui om de inimă — spre locul de bandajare.

Tocmai sosește un aghiotant care călărește pe un cal de husari, cu șeaua dată la o parte, și aduce generalului porunca: compania să stea pe loc și să se împreune mai apoi cu regimentul, într'o alvie, pe care o arată aghiotantul cu mâna — când lovește un glonte întârziat, pornit de departe, ultimul glonte, inima bătrânului nostru Cziczcan; tocmai mai are putere glonte să-l omoare pe loc. Iară Cziczcan moare o moarte de erou... N'avem timp să-l îngropăm. Măine dimi-

tul și pilda, ca să nu-și neglije ocupatiile și să lucreze cu îndoite puteri la moșioara ce o au. Cei ce nu mai au trăgători, recvirați pe seama armatei, să se asocieze doi ori mai mulți la o altă și să-și asigure astfel cele trebuincioase la casă. Iar cei ce n'au avere, să nu stea așteptând darul de-a gata de sus, ci să meargă la lucru — este acum pretutindeni destul. Iși fac unii datoria cu atâta devotament pe câmpul de război, e datoria celor de acasă, ca să-și vadă și ei de trebile lor cu aceeași abnegațiune.

„Unirea”.

Războiul.

Regiment rus nimicit.

Lemberg. — „Gazeta Narodva” anunță, că în lupta dela graniță din 23 August regimentul rusesc de infanterie 47 a fost nimicit. Au scăpat numai 190, iar 300 prizonieri.

Rennenkamf decorat de țar.

Petersburg. — Comandantul Rennenkamf a fost decorat cu ordul „Sf. Vladimir” pentru vitejie.

Germanii spre Antwerpen.

Antwerpen. — (peste Roma) Corpul al IV. de armată belgian a primit poruncă ca să atace armata germană dela Malines, și dacă e posibil să ocupe linia Malines—Bruxel. Aceasta încercare a armatei belgiene însă n'a succes pentru că a fost respinsă.

Antwerpen. — Guvernul belgian comunică, că Malines e ocupat de Germani, precum și Heystopden-Berge, care e în apropiere de Lierre. Teritoriile ocupate de Germani nu au nici o însemnătate, decât prin aceasta vrea armata germană ca să neliniștească populația. E de notat însă că Lierre, în apropierea, căruia sunt trupele germane e numai la 16 kilm. de părtare de Antwerpen.

Apariția din nou a unui „Zeppelin” la Antwerpen.

Berlin. — Intre locuitorii din Antwerpen a stârnit o spaimă grozavă apariția din nou a unui „Zeppelin” dirigiabil, care mai întâi a încunșurat în sbor orașul iar după aceea a aruncat bombe, cari au cauzat pagube de nedescris. Din mai multe puncte ale orașului l'au luat la țintă cu tunurile; dar fără rezultat.

neafă au să-l ducă cu ceilalți morți și au să-l îngroape în groapa comună (straturi-straturilor de morți). Ii vâr sub tunică, sub pata albastră-închisă, pe unde a intrat glonte, pe „micul” lui „Waldersee”. Mai nainte culsesem de pe câmp o garoafă, care se afla lângă mine (floarea albă avea picături de sânge roșu și-i stetea de minune astfel) și am pus floarea tocmai pe pagina unde se putea ceti:

„Military să se arunce asupra dușmanului cu un dispreț de moarte plin de îndrăzneală — dacă-l atinge un glonte dușman, — să moară cu convingerea înălțătoare, că nu există un strășit mai frumos, decât moartea pentru rege și patrie”.

Batalion de batalion, fiecare încă pline de vigoare, trec în marș grăbit pe dinaintea noastră. Baterii de urmărire aleargă în depărtați. Noi însă ne tragem spre o alvie de rău, ca să ne împreună cu regimentul.

Ce revedere! Cum l'am găsit! Ce dureros pierderi!

Steagurile bătrâne sfinte, ale regimentului meu au fost sărutate de Zeița victoriilor. Ne-am adus din dumbrăvile ei de lauri cumuni să ne încunune. Aripele ei se mișcă și aduc răcoarea celor răniți, celor căzuți însă le arată surăzător cu mâna ei de aur — Walhalla.*)

*) Walhalla = în mitologia nordică locul mîmor unde se află cei căzuți în luptă, după ce au murit. Trad.

Scrisoare a aviatorului militar Rosmann.

Aviatorul militar căpitanul Oscar Rosmann după un zbor de recunoaștere pe câmpul de operații din zona prăbușit cu aparatul murind moarte de erou. În timp înainte de moarte a adresat o scrisoare rudelor sale din Viena. Scrisoarea aceasta este o mărie excelentă spirit militar care caracterizează un ofițer. A publicat-o „Reichspost” din Viena și conține:

Am mai multe zboruri pe distanțe mari, am voit să încep un zbor peste capetele Rușilor, fiind sigur că cine pretinde dela alții ca zilnic să se înalțe în gura leului, cel puțin s'o facă și el. Și am bine provăzut cu pistoale, de-ale mănăstirii și de dormit, pentru cazul când ar trebui să mă odăvesc. Un timp de aur! Eu plin de bucurie și

la o depărtare de aproximativ 80 kilometri de prietenii mei, aflai în sfârșit pe Ruși. Ca furnicile erau, mai mult decât eu. Am observat în mai multe rânduri că s'au înălțat asupra mea. Eram la o înălțime de 1200 metri și simțeam la adăpost și mă năpădea râsul prietenilor mei în jos, la spectacolul de lăd.

Am văzut un glonț izbîi rezervorul de benzină. Am văzut de seamă că benzina se scurge. Mă văzui silit să mă întorc spre casă — linia rectă. Mă obseda teama că motorul va înceta să funcționeze. Și de când mai înaintat nici 15 kilometri și motorul a încetat să funcționeze. Am retras pe pământ rusec, aproape de un sat. Din sat începu să năvălească în mine populația în cete, am intrat printre oameni, și am pus ca pazitorii ai aparatului, și într'un car am mi l'au pus la îndemână am plecat împreună cu trupele noastre, la care am ajuns după

am plecat acolo, cu 20 de călăreți pe car, ne-am înapotat și am reparat, am introdus benzină — și pașii din nou a început să zboare înspre casă, spre oameni.

Grecia împotriva triplei alianțe.

„Embros”, ziar din Atena, într'un articol ia o atitudine împotriva triplei alianțe. — „Eu au fost prietenii Franței, Angliei și Rusiei, pentru că totdeauna au fost sprijiniți și părți aici, până când tripla alianță totdeauna a fost dușmană Grecilor. Cu încredere în ei înșiși în puterea simțământului lor național, și ei își vor păstra atitudinea aceasta dacă războiului se va întinde și peste Balcani. Aceasta e aproape în clar că războiul început în Europa se va sfârși în răsărit. Dacă războiul european va avea urmări funeste pentru Anglia și Rusia, dacă tripla înțelegere va mai exista, atunci Grecia va fi mândră să se alieze împreună cu Anglia, Franța și Ru-

Nu-i moarte frumoasă ca cea din război Pe câmpul de cântece plin. — Așa știu să moară bărbații eroi, Ei n'aud oftat, nici suspin.

Ce strâmt pare patul, de 'n el ai mori Și singur aștepti ca să pleci — Pe câmpul de luptă ai mil de frățiori, Cosiți, cum e iarba, pe veci.”

Se lasă noaptea. Moartea și somnul, frați nu-i mai poți deosebi în curând unul de altul. Astfel ne odihnim pe câmpul de luptă.

Oficierii ne aflăm în jurul unui foc. Unul dintr-unul închide ochii pe locul, pe care stă sau pe lungit. Ordonanța mea credincioasă a căștigat pentru mine o cergă de cal; mă înfășoară cu mare grijă într'nsa, ca pe un copil mic.

Mai aud cum zice căpitanul, care a intrat în cercul nostru: „A sosit regele în tabără”, și într'un meu cuvânt, pe care-l rostesc, înainte să adormi greu, fără de vise, este: — „Regele! Regele!”

Ție.

Se stins frumoasa tuberoză albă — (De ce mi-a fost ursit, să-mi ieși în cale?) — Incei, ca fața prea scaldată 'n lacrimi, Se ofiliră albele-i petale...

Se stinge și parfumul ei acuma — (De ce mi-a fost ursit, să-ți știu eu plânsul?) — Și cine poate spune, câte doruri, Și câte visuri mor acum cu dânsul?

I. Costa.

Răspunsul Bulgariei.

Sofia. — Guvernele triplei antante au făcut un demers la guvernul bulgar, pentru că a lăsat să treacă prin Bulgaria la Constantinopol 600 de Germani, cari de fapt ar fi fost ofițeri și matrozi dela marina de război a Germaniei. Guvernul a răspuns la nota triplei antante și a constatat că de fapt au trecut nu de mult prin Bulgaria, venind din România 600 de Germani, cari însă erau îmbrăcați în haine de civili și aveau pașapoartele în regulă. Ei au declarat că doresc să călătorească împreună la Constantinopol. Astfel nu poate fi îndreptățită nici o plângere împotriva autorităților bulgare, pe motivul că ele nu i-ar fi controlat pe Germani și pașapoartele lor, că oare corespund acestea adevărului. Guvernul bulgar declară de altcun, că el însuși n'are nici o cunoștință că ar fi trecut străini în un tren separat prin Bulgaria. În ce privește trenurile separate, aceasta este în baza legilor și ordinațiilor în vigoare în Bulgaria o chestie a șefilor de gară, cari sunt obligați să se pună în înțelegere cu direcțiunea căilor ferate pentru stabilirea mersului trenului separat. De altcun Germanii din chestie au trecut cu un tren separat în aceleași condițiuni și prin România, fără ca să se întâmpine vre-o dificultate, așa că nu s'a ivit nici în aceasta pricină nimica, ce să fi atras în Ruștiu atențiunea organelor bulgare.

Guvernul bulgar declară mai departe că își ține de datorie să protesteze împotriva ori cărei bănueli, care ar atinge sinceritatea hotărîrii sale de a păstra cea mai strictă neutralitate. Iar dacă e necesar că guvernul bulgar să prezinte dovezi pentru caracterul neutralității Bulgariei, guvernul bulgar poate înșira străduințele lui însemnate pentru controlarea granițelor dinspre Sârbia și pentru împiedecarea intrării bandelor în Macedonia. Guvernul va continua aceste străduințe pentru ca să dea dovadă că nu are de gând să abandoneze atitudinea neutrală împlinind totodată toate cererile, ce i se vor face și cari sunt în congruență cu principiul neutralității sale.

Tânguirea Belgienilor.

Viena. — „Neue Freie Presse” comunică, că o deputațiune belgiană constituită din miniștri a sosit la Londra, ca să se plângă contra „brutalităților” armatei germane. Se crede, că deputația aceasta după ce va cerceta mai multe capitale din Europa va lua drumul spre America, ca să ducă și acolo vestea despre cruzimile germane.

Soldații din India.

Viena. — „Messagero” e informat că 8 vase de transport au adus un corp de armată din India, care a debarcat la Port-Said.

Infrângerea dela St. Quentin.

Berlin. — Corespondenții presei de pe câmpul de războiu comunică, că lângă St. Quentin au fost înfrânți cu desăvârșire 4 corpuri de armată franceze și 3 regimente. Lupta a fost foarte vehementă și a ținut 2 zile. Zi de zi sosesc știri despre succese însemnate ale armatei germane din partea aceea.

Regele Albert în linia de foc.

Berlin. — Un ziar olandez anunță, că regele Belgiei Albert întreagă ziua în lupta dela Mecheln a fost în fruntea ostirei și totdeauna în locurile cele mai primejduite, ca cu prezența Sa să îmbărbăteze ostirea.

Bulgarii.

Ziarele maghiare înregistrează din sursă bulgară următoarele:

Amenințările și invinuirile pe cari Rusia se susține împotriva Bulgarilor, a stârnit în cercurile politice din Sofia mare revoltă. Guvernul rusesc se știe, că invinuește Bulgaria de dușmană a slavismului, de trădătoare în chestiunea slavismului, pentru că în actuala situație gravă stă pe partea Austro-Ungariei și Germaniei și „conspiră cu dușmanii slavilor. Locotenentul Andrenow și profesorul Bagudin au scris o broșură în care protestează contra oricăror acușări de acestea ridicate împotriva Bulgarilor.

În broșura volantă se spune că Rusia peste tot n'are nici un drept să se erijeze în rolul de

apărătoare și ajutătoare a slavismului. În decursul războiului balcanic a observat o astfel de atitudine care contrastează cu orice idee slavă. Acum e deja târziu să accentuize acele acele interese ale slavismului pe cari atunci le-a ignorat. După al doilea război balcanic Bulgariei i s'au răpit Macedonia și Adrianopolul. Macedonia s'a dat Sârbiei Tracia Greciei și Adrianopolul Turciei. Unde au fost atunci interesele slavismului, când din trupul Bulgariei s'au rupt aceste părți de teritoriu și s'au dat Grecilor și Turcilor. Atunci Rusia privea indiferentă, ba a intervenit ca Bulgaria să fie jefuită și ciopărtită. În decursul tratativelor la București Rusia s'a dovedit dușmană Bulgariei, și cu această politică, al cărei rezultat a fost că România și-a alipit Dobrogea, prețuitul teritoriu al Bulgariei, sufletul bulgar a fost adânc rănit și niciodată nu i se va vindeca rana. Inzadar Rusia își pune din nou pe față vechea mască: atunci a consimțit ca Bulgarii să fie înșelați și jefuiți, acum vrea să și-i aibă lângă sine, amenințându-i și invinându-i în caz contrar de dușmani ai slavismului.

Berlin. — „Vossische Zeitung” anunță din Sofia: Regele și guvernul bulgar, precum și majoritatea sobraniei au respins acea dorință rusească de a-și schimba Bulgaria neutralitatea stricată într'o neutralitate favorabilă pentru Rusia. Guvernul bulgar a protestat ca Rusia să maideb arce în Serbia muniție, material de război și voluntari ruși, pe Dunăre, și a anunțat că va lua măsuri de ordine.

Invingerile generalilor Auffenberg și Dankl.

— Comunicat oficial. —

Luptele cari s'au desfășurat în urma ofensivei noastre pe câmpul de războiu din Rusia, n'au încă influență decisivă asupra campaniei. Trupele noastre dela aripa stângă avansând departe pe teritoriu inamic, iar în Galizia răsăriteană apărând pas de pas pământul patriei împotriva dușmanului numeros, pretutindeni au dat dovada eroismului străbun și așteaptă cu deplină încredere luptele serioase ce vor avea să le mai poarte.

Istoria va face povestirea amănunțită a luptelor ce au avut loc în săptămâna trecută. Deocamdată decursul întâmplărilor se poate face numai în linii generale.

În 25 August armata lui Auffenberg comandată în regiune dintre Huczwa și Wleprz, spre răsărit dela armata lui Dankl învingătoare în lupta de 3 zile dela Krasnik, a început atacul inamicului ce venea de către Cholm spre miazăzi. Din această manevră s'a desfășurat lupta dela Zamosc și Komarowa.

În 28 August s'a putut simți rezultatul amestecului în luptă a coloanelor de trupe de sub comanda A. Sale Iosif Ferdinand împinse prin Belz și Uchnowo.

Deoarece în drumul de țară dintre Zamosk—Krasnostaw aveam în fața noastră puteri dușmane mai puțin numeroase ca ale noastre, în 29 August trupe numeroase au putut să se întorcă din regiunea Zamosk spre răsărit înaintând până la Cesnik. De altă parte, inamicul care pretutindeni lupta cu foarte mult eroism și țările a depus foarte mari eforturi în jurul localității Komarow de bună seamă cu scopul de a forța aici linia noastră de bătăie. Seara armata se afla pe linia Przewodow—Grodek—Cesnik—Wielatza. Grodek și Cesnik formau oarecum punctele de forțare ale frontului. Din partea Rușilor au intrat în luptă nouă puteri comandate aci din Krilow și Grubiesow.

În ziua următoare armata lui Auffenberg a continuat acțiunea de impresurare, iar inamicul pe cea de forțare. În sfârșit frontul nostru s'a întors îndărăt până la Labunie—Tarnawat—Ra. În răstimp trupele arhiduceului au avansat până la drumul de țară dintre Telatyn—Rachanie.

În 31 August impresurarea inamicului a fost continuată cu cele mai crâncene lupte, întrucât și trupele noastre dela miază-noapte au plecat spre Komarow. La Komarow fiind foarte primejduiți Rușii, au început retragerea spre Krylow și Gubienow. Au scăpat însă de impresurare, prin atacul în toate direcțiile mai ales împotriva trupelor arhiduceului.

În sfârșit la 1 Septembrie după amiaza deveni sigur, că a învins definitiv armata lui Auffenberg, în care se luptară cu o rară bravură și tenacitate trupele vieneze și o divizie mare condusă de generalul Boroevici. Am ocupat toate dealurile în sud de Komarow și Tysowce. Arhiducele înaintează spre Staroje-Ziolo. În mâinile noastre au căzut o mare mulțime de prizonieri, foarte multă muniție, 200 de tunuri și mai multe mitraliere.

În decursul acestor lupte ale armatei lui Auffenberg, armata lui Dankl în 27 August a avut o a doua luptă la Niedrzvica—Duza, și a strâns forțe nouă din armata noastră care înaintează pe malul vestic al Vistulei. În zilele următoare a înaintat spre Lublin cu toate forțele acesteia.

În aceeași vreme era luptă cumplită în Galizia. Forțele noastre trimise spre a împiedeca năvălirea Rușilor au dat de ei în 27 August în linia Dimaiov—Busk. Cu toate izbânzile coloanelor noastre cari ocupară înălțimile dinspre vest de Komorzani, forțele noastre, cari înaintau pe amândouă laturile șoselei Zloczov-ului, n'au putut avea rezultate față de armata dușmană, care era tare mai ales în artilerie.

În 28 August Rușii au continuat ofensiva și față de armata noastră care era spre est de Liov (Lemberg). După amiază trupele noastre au fost nevoite să se retragă pe strâmtul teren din dosul liniei Gulla—Lipa și din estul și nordul Liovului, și aceasta cu atât mai vârtos, că aripa noastră sudică încă era amenințată dinspre Brzezany.

Retragerea s'a făcut în ordine desăvârșită, fără ca să fi produs confuziune mare dușmanul care evident deasemenea era foarte istovit.

La 29 August Rușii din nou au luat ofensiva pe întreaga linie de luptă și și-au concentrat forțele spre sud dela teritoriul așezat în nordostul Lembergului. A doua zi ofensiva a fost extraordinar de înverșunată. Îndeosebi dușmanul a fost în stare să arunce în luptă nouă și noi forțe în direcția Przemyslului și Pirlajovului, și trupele noastre după ce în repetite rânduri au căutat să reziste părților de armată nouă rusească așezată spre vest dela Rohatyn, s'au văzut constrânse să se retragă spre Lemberg și Nicolajew.

Bravele noastre trupe în toate aceste lupte au suferit mari pierderi, îndeosebi din partea artileriei dușmane provăzute cu tunuri grele moderne.

În rezumat se poate stabili că până acum am purtat lupte împotriva alor 40 de divizii de infanterie și 11 divizii de cavalerie rusească și jumătate din acestea le-am înfrânt cu mari pierderi.

Major Höfer.

»In atențiunea băncilor noastre*».

„Revista Economică” în nr. 33. ce a apărut la 15 August 1914 dă sfatul binevoitor și recomandă cu multă insistență, că băncile noastre, în interesul prestigiului lor și a bunelor lor reputații din trecut etc. să se nzuiască din răspuleri a-și regula scadențele cu punctualitatea obișnuită în timpuri normale și să nu se folosească față de creditorii lor de favorurile ce le acordă moratoriul. — Nu se îndolește nimenea în buna intenție, ce urmărește „Revista Economică” prin sfaturile de mai sus, dar dacă omul va aprea în merit sfaturile acestea, se va convinge, că institutele românești mai bine vor umbla, dacă nu vor asculta sfatul ce dă R. E. și că sfatul acesta e chila rimposibil de urmat, fără ca institutele noastre să nu se expule la eventuale rizicuri și fără ca ele să nu-și forțeze clientela proprie (pe debitorii lor, cari cu mici excepții sunt toți plugarii români).

Fapt e, că moratoriul s'a dat în urma împrejurărilor grele, între cari ne aflăm azi. Toată lumea e chemată la arme, brațele de muncă azi nu poartă coasa, săcuirea, coarneaule plugului, ori ciocanul, ci poartă pușca și sabia pentru apărarea patriei tocmai de aceea miniștrii țării în înțelegere cu oamenii de finanțe au dat „moratoriul”.

Prin urmare deloc nu sunt amenințate și nu e periclitată buna reputație nici a institutelor românești, dacă se vor folosi de favorurile ce le oferă moratoriul așa precum fac azi toate institutele din țară. Ba din contra institutele de reescont vor fi puse pe gânduri și se vor

*) Ni s'a trimis acest articol însoțit de următoarea scrisoare:

Domnule redactor!

Acți în trimis un articol pe care Te rog să lași să se publice la loc de frunte, în interesul băncilor românești. După cum vezi articolul e nou înțeles și scris, deci toată răspunderea e a mea.

Salutări frățești!

Adrian Oțolu.

mira, că de unde au valahii bani, când toată lumea e lipsită! Au doară valahii nu sunt și ei soldați? Au doară valahii nu trăiesc în țara aceasta, de ei nu simțesc greutatea vremii? Apoi de ce să plătim la regulări de acum 10—14 la sută, când conform legii după expirarea moratorului ni se va cere numai 6 la sută pe timpul de întârziere ce a căzut sub durata moratorului.

Presupunem, că oare care institut urmând sfatul R. E. ar voi să plătească, ca în timpurile normale, acela în primul loc ar fi respins chiar de banca austro-ungară, care îndată după morator dase chiar o circulară oficială către toate institutele din patrie, în care spunea, că nu cere nici o învoire pe timpul moratorului.

Institutele particulare de reescont, unele primesc învoire, altele nu. Dintre cele cari primesc însă cele mai multe pretind și 10—20 procente în numerar și material bun. Acum de unde să facă institutele românești cele 10—20 procente și material bun, când cei cari dau procente și material bun, o parte sunt în bătaie și alta parte sunt lipsiți acasă. De ce storfările acestea? Ce să mai întâmplă cu institutele prea zelose? Unele din institutele noastre se invoiesc și la aceea, că plătesc 20 proc. în numerar, dau material nou de cambii și încă material bun; băncile de reescont însă nu le pot restitui cambiiile revocate. Acum ce se pot întâmpla și la ce pot fi expuse institutele? — În timpurile aceste grele poate bucta respectiva bancă de reescont (cel doi-trei ani din urmă ne-au arătat multe pilde de acestea). În cazul acesta institutul românesc, prea zelos și prea credul, încă va avea o pierdere bunăsoară, având plătite 20 procente la banca ce a căzut, cari procente banca de reescont de bună seamă nu le va fi plătit și ea acolo unde erau destinate, plus un număr îndoit de cambii!). În consecință institutele românești în interesul lor propriu, și interesul chiar a bunei lor reputații mai bine vor face dacă nu se vor sili din răspuleri a face mai mult decât li se cere. Iar ce privește reputația și numele bun atât în prezent cât și în viitor, aceste două calități nu și le vor pierde nici un institut, ce folosindu-se de lege, va va face regulările numai după revocarea moratorului.

Budapesta, 30 August 1914.

A. Oțolu.

Ultima oră.

ARMATELE GERMANE LA 30 CHILOMETRI DE PARIS.

Armatele germane înaintează spre Paris cu o repeziune uluitoare. Alături de armatele germane se găseau la 80 kilometri de capitala Franței, iar ieri s'a redus aceasta depărtare cu 50 kilometri, încât azi tunurile bubule numai la 30 kilometri depărtare de Paris. La aceasta depărtare se găsește orașul francez Seulls, pe care l-au ocupat armatele germane.

A. T. U. anunță din Berlin: După o luptă sângeroasă de 3 zile Germanii au ocupat orașul Amiens, care a fost total bombardat de tunurile germane. Garnizoana orașului a fost făcută prizonieră. O altă armată germană a înaintat până la orașele Czeil și Serills, pe cari le-a ocupat.

Orașul Czeil e capitala departamentului Oise și zace la o depărtare de 42 kilometri dela Paris. Are 9272 locuitori. Orașul Seulls are 8000 locuitori și zace la 36 kilometri depărtare dela capitala Franței.

Ziarele franceze și-au mutat redacțiile la Bordeaux unde vor apare de aci înainte. În 1870 nu s'au luat aceste măsuri. Toate ziarele mari franceze au rămas în Paris.

Dela cartierul principal german se anunță că Rhelmsul a fost ocupat de către armatele germane fără nici o luptă.

Ziarul italian din Milano „Corriere dela Sera” scrie că Francezii au abandonat Parisul. Centrul defenzivei franceze e între Dijon

1) Cazul acesta nu e fictiv, s'a întâmplat în zilele trecute că vre-o câteva bănci românești au primit condițiile de a plăti 20 procente în numerar, și cambiiul nou fără de a-și recăpăta cambiiile revocate.

și Nevers. Ziarele franceze sunt de părere că Parisul se va menține timp îndelungat. Lupta de apărare a Francezilor se găsește acum mijlocul Franței spre sud dela Belfort între Besancon și Dijon, două orașe foarte bine fortificate. Linia aceasta are o lungime cam de 130—140 kilometri. Dacă Germanilor le va succede însă să pătrundă în Belfort, și apoi plan își va pierde valoarea deoarece armata germană care operează în jurul Belfortului va împiedeca orice dezvoltare a trupelor cari se găesc în față spre sud dela Paris.

GERMANII LA LEMBERG.

Budapesta. — În 31 August a sosit la Lemberg un corp de armată german din Rzesen și se mai așteaptă sosirea alor patru corpuri de armată din Bavaria.

Semicercul Rușilor care încearcă să încingă Lembergul se întinde între Brzezany și Rusk, strângându-se și lărgindu-se, după împrejurări. Situația e gîngășă, dar dacă alții vor primi ajutoare din bună vreme, Lembergul va fi salvat.

Dankl, Auffenberg și arhiducele Iosif Ferdinand în ocupată linia dela Lublin până la Bug, către Grublesov și Crilov. Va să zică înaintarea Rușilor la Lemberg numai pentru ei poate fi dezastruoasă.

Al noștri tind spre Brest-Litovsk.

LA GRANITA RUSEASCĂ.

(A. T. U.) Armata lui Dankl asediază Lublinul, cu mare înverșunare. Izbânzile lui Auffenberg sunt nespuse de importante. Trupele rusești, cari au stat în față cu armatele noastre dela nord, sunt cu desăvârșire stărâmate și izolate de trupele rusești dela Lemberg.

Budapesta. — (Dela cartierul presel). — În Galizia răsăriteană astăzi nu s'au dat lupte. Rușii nu mai pot de oboseală. La Tysowce trupele lui Auffenberg au scos pe dușmani din șantier cu asalt. La Comarow apărarea Rușilor a fost desăvârșită, dar trupele comandate de Boroeviculu au cucerit înălțimile ocupate de Rușii silindu-i pe aceștia s'o la la fugă în dezordine. Această luptă, și acelea dela Crasnic și Niedzvadusa, au fost decizive.

POȘTA REDACȚIEI.

Petru Bohariu, preot. Șosd. Acuma, cu răsturnarea aceasta generală, n'a fost chip să tipărim cartea. Veți primi informații din altă parte.

George German, absolutent. V'am răspuns pe o carte postală.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Pușcaș, Szt.-Péterfalva. Am primit 7 cor. în abonament pe cvart. III. a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizică-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Kleis nrul 33.

În imediata apropiere de parcul împăratesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

(Ba 2207)

Garanță
pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75
 Mașină de cusut cu luntre rotundă Cor. 130
 Mașină bobbin central. Cor. 140

Pentru plătiri în rate
cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți
separate la acestea. — Pețuri
de fabrică, cu garanță. — Nu-
mai artiști de primul rang.

UNGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

**Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofone, Plăci.**

Proș și mi-so
trimeată
oferte!

**Chiar și pentru
plătiri în rate.**

*Ceasornice „Strava”, dela 5 cor. în sus, tace-litere 80
filieri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de
articuli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari!
Pentru ceasornicele și gramofonele noui se dă garanție
de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani.
Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramo-
foane. Schimb de aur și argint zdrobit. Táth
József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin
(Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de
recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nou-
tăți de plăci românești.*

**SANATORUL ȘI HIDRO-
TERAPIA ISTVÁN-UTI**

TELEFON: 81-01.

Din nou zidit, cel mai modern aranjat
institut particular de cură pentru suferinții de boale chirurgice, interne și de
nervi. Cură hidrotropică și pentru bolnavi externi. Cură magnetică Arsonvali-
sare. Tofelul de tratamente electroterape-
tice. Băi de acid carbonic. Băi solare.
Gimnastică suedeză. Röntgen.

Prim-medic-director:

Dr. VIKTOR DAPSY de DAPSY, operator.

Prospect.

Budapest, VII., István-út sarok

Hungária-út 9.

(E 2225)

mai bună carte bisericească!

SANATORUL BISERICESC

cuprinsul vecerniei, utreniei liturghiei pe
securi, împreună cu rânduiala serviciului
sărbătorilor de pe întreg anul și a
bisericească. Aranjat de învățătorul
George Bujigan. Aceasta carte
trebuie să lipsească din nici o biserică,
din nici o casă creștină. Cu peste
pagini. Prețul unui exemplar broșat e
cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „**CONCORDIA**” (Tribuna),
Buda, strada Deák-Ferenc nrul 20.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

**Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe ga-
ranție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt
bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu
deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dănsul inven-
tate și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea su-
perioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv,
mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal
în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. —
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare,
— spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
spre turnarea de toace de metal. — Pețuri-curențe ilustrate trimis gratuit.

**Léber
Gyula**

prima fabrică ardeleană de matrațe,
de sârmă, de stofă, de sârmă pentru
garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Gețem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de
sârmă, garduri și
porți de gală pen-
tru grădini, păduri,
vii, morminte etc.,
sârmă pentru gar-
duri la curtea de
galițe, matrațe de
sârmă cu pețuri
convenabile, deja
dela 30 fil. în sus.
Prețuri ilustrat
cu provocare la
ziarul acesta se tri-
mite gratis și franco.

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu
pețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Rn 1929—60).

**În atențiunea
negustorilor!**

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru pețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Plața Andrásy, colțul Salacz utca

Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

DR. IULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébet-v.) Hunyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizi-
tațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Rönt-
gen, galvanizațiune-electrolyse, masaj vibratio-electric.

Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere conforté p bolnavi.

:: In urma aranjamentului perfect e posibil orice operațiune. ::

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Filială aprovizionată cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opere, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru băneli și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

STEFAN REGEL

măestru faur

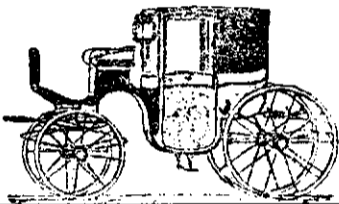
Lugos, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de totfelul de birje, drocare și totfelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
Ilustrat se trimite
gratis și franco.

(Re 1986)

Prețuri ieftine.

Lucrările de faur,
reparările trăsurilor și alte lucrări în această branșă se execută în mod artistic.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weltzer János, palatul Minorităților

Telefon 35.

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte coperite.
Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețcurentul original al celor mai bune de seamă fabrici de candelabre. Căutăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștința noastră ale acelor ce-și schimbă locuința. Ținem la dispoziție foane de casă, instalațiuni de curent electric pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de diferite feluri totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită atenție

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD

„TRANSYLVANIA”

SIBIU, strada
Cisnădiei 1-5.

„ :: :: (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini mobile, etc. pe lângă premiile recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-catolice), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurării de moarte (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare etc.

Asigurări de accidente corporale, contra înfractiei (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apărarea

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 K. 5.635.328,12

Capitale asigurate pe viață achitate „ 5.755.858,22

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc „ 144.436,366-

Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2.696,458-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, strada Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj și precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239-32)